

нення до спільного вирішення завдань ефективного управління персоналом органів і підрозділів поліції. Такий підхід сприяє подоланню відмінностей в національних системах професійного навчання і одночасно вирішує завдання підготовки поліції до роботи в умовах об'єднаної Європи.

1. Калянов Д. П. Поліція країн ЄС та використання її досвіду в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ України: теорія і практика : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Д.П. Калянов. – Одеса, 2010.

5. Юнін О.С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних (поліцейських) підрозділів і можливості його застосування в Україні : монографія / О.С. Юнін. – Х. : Ніка Нова, 2015.

6. Recommendation Rec (2001) 10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics. Adopted by the Committee of Ministers on 19 September 2001 at the 765th meeting of the Ministers' Deputies), с. 2.

Карпенко Роман Валерійович,
аспірант кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ХАРАКТЕРИСТИКА ТИПОВИХ СЛІДЧИХ СИТУАЦІЙ ТА ПРОГРАМИ ДІЙ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАПОДІЯННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ, УЧИНЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІМИ

У процесі досудового розслідування злочинів виникають об'єктивні умови, які визначають потребу вибору напряму діяльності слідчого. Пізнання умов, що утворюють обстановку, в якій він діє, дає змогу визначити завдання, що потребують вирішення, обрати види процесуальних та організаційних дій, тактику і послідовність їх виконання.

Розробка системи методичних рекомендацій традиційно проводиться щодо конкретної слідчої ситуації або певної її групи. Тому важливо окреслити коло типових слідчих ситуацій, які найчастіше виникають на момент ухвалення рішення про початок кримінального провадження, під час початкового та подальшого етапів розслідування заподіяння тілесних ушкоджень неповнолітніми.

Вчені зазначають, що домінуючою рисою початкового етапу є проблемно-ситуаційний характер розслідування з хронічною недостатністю вихідних даних, що обумовлює вирішальну роль версій; а його основним завданням є виявлення доказової й тактичної інформації та її носіїв. Подальший етап характеризується вирішенням проблемних ситуацій щодо основних елементів предмета доказування (події та способу злочину, винної особи); наяв-

ні у слідчого відомості відрізняються значним обсягом, логічною упорядкованістю, конкретністю, різноманітністю процесуальних джерел; але досить часто виникають конфлікти, що ускладнюють отримання доказів через протидію окремих учасників судочинства, переважно обвинувачених, навколо яких зосереджується значна частина слідчих та інших дій. Отже, головне завдання цього етапу – повне доведення усіх обставин справи [1, с. 351–354].

Тож для вирішення завдань початкового етапу типові слідчі ситуації мають характеризувати як наявність інформації про найбільш вагомі обставини події, так і можливість її отримання з певних джерел. Окремі науковці таким джерелом називають медичний заклад, до якого доставляють потерпілого [2, с. 72–73; 3, с. 285]. На думку Л.Д. Гаухмана, 71,4 % випадків спричинення тяжких та менш тяжких тілесних ушкоджень виявляється завдяки надходженню повідомлень з медичних установ [4, с. 33]. Працівники лікарняних закладів опосередковано отримують інформацію про злочин та можуть назвати лише попередній діагноз, поставлений потерпілому, тому саме ця особа є найбільш вагомим джерелом інформації про обставини спричинення йому тілесних ушкоджень, але лише у випадку можливості його опитати.

Вважаємо, що найбільш доцільним є виділення видів типових слідчих ситуацій не на підставі інформації про комплекс даних про різні обставини події, а лише за окремою ознакою (наприклад, наявністю відомостей про особу злочинця). Такий підхід дозволить відповідно до визначених підстав сформулювати прості за змістом типові слідчі ситуації, з яких шляхом їх варіювання можна утворити більш складні ситуаційні моделі, але такі, що найбільше співпадатимуть з конкретною ситуацією в окремому кримінальному провадженні. Відповідно, програми зі слідчих (розшукових) та інших дій, створені для вирішення кожної типової ситуації, після об'єднання декількох з них в окрему ситуаційну модель вимусять об'єднати й програми, а отриманий комплекс зі слідчих (розшукових) та інших дій буде ефективно сприяти вирішенню конкретної ситуації у кримінальному провадженні.

Враховуючи зазначене, пропонуємо таку систему типових слідчих ситуацій, які формуються при розслідуванні тілесних ушкоджень, учинених неповнолітніми. На початковому етапі розслідування: 1) за можливістю отримання від жертви інформації про подію: 1.1) очевидці повідомили про злочин правоохоронні органи; 1.2) жертва звернулася із заявою до правоохоронних органів; 1.3) медична установа повідомила про злочин; 2) відповідно до ступеня інформованості про особу жертви: 2.1) відсутня інформація про особу потерпілого; 2.2) наявна інформація про особу потерпілого, отримана від певної особи; 2.3) потерпілий надає інформацію про себе; 3) відповідно до ступеня інформованості про особу злочинця: 3.1) особу злочинця встановлено та його затримано під час або безпосередньо після вчинення злочину; 3.2) особу злочинця не встановлено, але є окремі дані, що дозволяють його розшукувати; 3.3) не виявлено інформації про особу злочинця. На подальшому етапі розслідування: 1) відповідно до позиції підозрюваного щодо визнання ним вини чи бажання да-

вати показання: 1.1) цілком визнає свою вину; 1.2) не визнає свою вину; 1.3) визнає свою вину частково; 1.4) відмовляється давати свідчення.

Вище наголошувалося на значенні типових слідчих ситуацій як для побудови окремої криміналістичної методики, так і для планування процесу розслідування певної категорії злочинів, завдяки пропонуванню криміналістичних рекомендацій у вигляді алгоритмів з проведення слідчих (розшукових) та інших дій, використання котрих правоохоронцем базується на визначенні слідчої ситуації, що склалася на даний момент. Науковці констатують, що успішність роботи слідчого зі збирання, оцінки та дослідження доказів залежить від того, наскільки тактично грамотно він застосував криміналістичні рекомендації з розслідування окремих видів злочинів й провадження слідчих дій.

1. Криміналістика : учеб. для вузов / Герасимов И. Ф., Драпкин Л. Я., Ищенко Е. П. и др. ; под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Высш. шк., 2000. – 672 с.

2. Керівництво з розслідування злочинів : науково-практ. посібник / Шепітько В. Ю., Коновалова В. О., Журавель В.А. та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. – Х. : Одиссей, 2010. – 960 с.

3. Криміналістика : навчальний посібник / за заг. ред. Є. В. Пряхіна. – Львів : ЛьвДУВС, 2010. – 540 с.

4. Гаухман Л. Д. Расследование по делам о телесных повреждениях и хулиганстве / Л. Д. Гаухман. – М. : Изд. ВНИИ МВД СССР, 1975. – 80 с.

Якушкін Владислав Анатолійович,
аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ СТРУКТУРАМИ В ІТАЛІЇ

В Італії, на відміну інших країн, що входять до Європейського Союзу, існує три правоохоронні інститути, які виконують поліцейські функції та забезпечують економічну безпеку країни. Такі структури мають різну підпорядкованість та організаційну будову. Зокрема, це: 1) Державна поліція (Polizia di Stato – PDS), що входить структурно до складу Міністерства внутрішніх справ Італії і має статус головного управління – Генеральної дирекції публічної безпеки; 2) Корпус карабінерів (Corpo dei carabinieri – CC), що входить структурно до Міністерства оборони Італії і належить до самостійного роду військ країни у складі державних збройних сил, але у питаннях забезпечення публічної безпеки перебуває в оперативному підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ; 3) Корпус фінансової гвардії (Corpo della Guardia dei Finanza – GDF), що структурно входить до складу Міністерства оборони, але одночасно перебуває в оперативному підпорядкуванні Міністерства вну-